TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. vasario 25 d.*

Byloje C-381/08

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2008 m. liepos 9 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. rugpjūčio 22 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Car Trim GmbH

prieš

KeySafety Systems Srl,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis trečiosios kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (pranešėjas), G. Arestis ir T. von Danwitz,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *KeySafety Systems Srl*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* C. Von Mettenheim,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Kemper,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos H. Walker, padedamos baristerio A. Henshaw,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A. M. Rouchaud-Joët ir S. Grünheid,

susipažinęs su 2009 m. rugsėjo 24 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio aiškinimu, konkrečiau – su klausimu, kaip nustatyti ribą tarp „prekių pardavimo“ bei „paslaugų teikimo“ sutarčių ir kaip nustatyti vykdymo vietą nuotolinės prekybos atveju.

2 Šis prašymas pateiktas sprendžiant ginčą tarp bendrovės *Car Trim GmbH* (toliau – *Car Trim*) ir įmonės *KeySafety Systems Srl* (toliau – *KeySafety*) dėl šalių sutartinių prievolių, susijusių su oro pagalvių sistemoms gaminti naudojamų sudedamųjų dalių tiekimu.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Pagal 2002 m. kovo 1 d. įsigaliojusio reglamento 68 straipsnio 1 punktą šis reglamentas tarp visų valstybių narių, išskyrus Danijos Karalystę, pakeičia 1968 m. Briuselio konvenciją dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais vėlesnėmis konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie šios konvencijos.

4 Pagal reglamento 2 konstatuojamąją dalį, vadovaujantis tinkamo vidaus rinkos veikimo interesais, juo siekiama „jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą“.

5 Reglamento 11 ir 12 konstatuojamosiose dalyse taip apibrėžiamas ryšys tarp įvairių jurisdikcijos normų bei jų reglamentavimo tikslai:

„(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. <…>

(12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.“

6 Reglamento II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ esančio 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

7 Reglamento II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“ esančiame 5 straipsnyje teigiama:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitariama kitaip, atitinkamos prievolės vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

— teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<…>“.

8 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų (OL L 171, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 223) 1 straipsnio 4 dalyje numatyta:

„Vartojimo prekių, kurios bus pagamintos ar pateiktos, tiekimo sutartys pagal šią direktyvą taip pat laikomos pardavimo sutartimis.“

Tarptautinės teisės aktai

9 1980 m. balandžio 11 d. Vienoje pasirašyta Jungtinių Tautų konvencija dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo sutarčių (toliau – CVIM) Italijoje įsigaliojo 1988 m. sausio 1 d., o Vokietijoje – 1991 m. sausio 1 d.

10 CVIM preambulės trečioje pastraipoje numatyta:

„<…> vieningų normų, reguliuojančių tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo sutartis ir atsižvelgiančių į skirtingas visuomenines, ekonomines ir teisines sistemas, priėmimas prisidėtų prie teisinių barjerų tarptautinėje prekyboje pašalinimo ir skatintų tarptautinės prekybos plėtrą.“

11 Pagal CVIM 1 straipsnio 1 dalies a punktą:

„Ši Konvencija taikoma prekių pirkimo-pardavimo sutartims tarp šalių, kurių verslo vieta yra skirtingose valstybėse:

a) kai šios valstybės yra Susitariančiosios valstybės <…>“

12 CVIM 3 straipsnyje dėl dalykinės taikymo srities numatyta:

„1. Sutartys dėl prekių, kurias reikia padaryti ar pagaminti, tiekimo laikomos pirkimo-pardavimo sutartimis, jeigu šalis, užsakanti prekes, neįsipareigoja patiekti esminę dalį medžiagų, būtinų tokioms prekėms padaryti ar pagaminti.

2. Ši Konvencija netaikoma sutartims, kuriose prekes tiekiančios šalies įsipareigojimų didesniąją dalį sudaro darbo atlikimas ar kitų paslaugų suteikimas.“

13 Pagal CVIM 30 straipsnį „pardavėjas privalo pristatyti prekes, perduoti su jomis susijusius dokumentus ir perduoti nuosavybės teisę į prekes, kaip to reikalauja sutartis ir ši Konvencija“.

14 CVIM 31 straipsnyje nustatyta:

„Jeigu pardavėjas nėra įpareigotas pristatyti prekių kokioje nors konkrečioje vietoje, jo pristatymo prievolę sudaro:

a) jeigu pirkimo-pardavimo sutartis numato prekių pervežimą – prekių įteikimas pirmajam pervežėjui perduoti pirkėjui;

<…>“

15 Pagal 1974 m. birželio 14 d. Jungtinių Tautų konvencijos dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo senaties termino 6 straipsnį:

„1. Ši konvencija netaikoma sutartims, kuriose didžiąją dalį pardavėjo įsipareigojimų sudaro darbo atlikimas ar kitų paslaugų suteikimas.

2. Sutartys dėl materialių kilnojamų daiktų, kuriuos reikia padaryti ar pagaminti, tiekimo prilyginamos pirkimo-pardavimo sutartimis, jeigu šalis, užsakanti daiktą, neįsipareigoja patiekti esminę dalį medžiagų, būtinų tokiam daiktui padaryti ar pagaminti.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16 Italijoje įsteigta *KeySafety* tiekia oro pagalvių sistemas Italijos automobilių gamintojams ir nuo 2001 m. liepos mėn. iki 2003 m. gruodžio mėn. pagal penkias tiekimo sutartis (toliau – sutartys) iš *Car Trim* nusipirko kai kurių šioms sistemoms gaminti naudojamų sudedamųjų dalių.

17 *KeySafety* atsisakė šių sutarčių nuo 2003 m. pabaigos. Manydama, kad dalis sutarčių turėjo galioti iki 2007 m. vasaros, *Car Trim* šias nutrauktas sutartis palaikė sutarties pažeidimu ir pareiškė ieškinį dėl žalos atlyginimo *Landgericht Chemnitz* – sudedamųjų dalių gamybos vietos teismui. Šis teismas pripažino neturįs jurisdikcijos nagrinėti šio ieškinio dėl Vokietijos teismų tarptautinės jurisdikcijos nebuvimo.

18 *Oberlandesgericht* atmetė ieškovės pareikštą apeliacinį skundą.

19 Šis teismas pažymėjo, kad pagal sutartis ieškovė, kaip automobilių įrangos gamintoja, įsipareigojo pagaminti tam tikros formos oro pagalves iš medžiagų, įsigytų iš anksčiau nustatytų tiekėjų, kad galėtų tiekti jas pagal užsakymą, atsižvelgiant į bendrovės *KeySafety* gamybos proceso poreikius ir laikantis daugelio nurodymų, susijusių su darbo organizavimu, kokybės kontrole, pakuotėmis, ženklinimu, važtaraščiais ir sąskaitomis faktūromis.

20 *Car Trim* pateikė kasacinį skundą *Bundesgerichtshof*.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šis skundas susijęs su klausimu, ar *Landgericht Chemnitz* klaidingai neigė savo tarptautinę jurisdikciją, kurią jis turėjo įvertinti remdamasis reglamentu.

22 Atsakymas į šį klausimą priklauso nuo minėto reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio aiškinimo, nes ieškovės buveinė, kuri gali būti jurisdikcijos kriterijus pagal reglamento 2 straipsnį, yra Italijoje, o *Oberlandesgericht* konstatavo, kad nėra nei išimtinės Vokietijos teismų jurisdikcijos pagal reglamento 22 straipsnį, nei aiškaus arba numanomo susitarimo dėl jurisdikcijos pagal reglamento 23 ir 24 straipsnius.

23 Todėl Vokietijos teismai gali turėti jurisdikciją priimti sprendimą dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo tik tuo atveju, jeigu pagaminimo vieta laikoma „atitinkamos“ prievolės vykdymo vieta reglamento 5 straipsnio 1 punkto prasme.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jurisdikciją turi tas teismas, su kuriuo geografinio susiejimo ryšys yra glaudžiausias, atsižvelgiant į sutarčiai būdingos prievolės vykdymo vietą. Todėl ji nustatoma pagal svarbiausią sutarties įsipareigojimą, kurį reikėtų vertinti atsižvelgiant į ekonominius kriterijus, jeigu nėra kito lygiaverčio susiejimo ryšio. Šis svarbiausio ekonominio įsipareigojimo kriterijus taip pat įtvirtintas CVIM 3 straipsnio 2 dalyje arba 1974 m. birželio 14 d. Jungtinių Tautų konvencijos dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo senaties termino 6 straipsnio 2 dalyje.

25 Tuo atveju, jeigu vykdymo vieta, lemianti teismo jurisdikciją, yra vieta pagal reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką, reikėtų apibrėžti vietą, kurioje parduotos prekės buvo ar turėjo būti pristatytos pagal sutartis. Prašymą priimti

prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, net nuotolinės prekybos atveju ši vykdymo vieta yra ten, kur pirkėjas pagal sutartį įgyja ar turėtų įgyti teisę faktiškai disponuoti pristatyta preke.

26 Tokiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar <…> reglamento <…> 5 straipsnio 1 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad sutartys dėl prekių, kurios turi būti padarytos ar pagamintos, tiekimo turi būti kvalifikuojamos kaip prekių pardavimas (pirma įtrauka), o ne paslaugų teikimas (antra įtrauka), net jei pirkėjas nustatė tam tikrus reikalavimus dėl šių prekių įsigijimo, apdirbimo ir pristatymo, įskaitant gamybos kokybės, tiekimo patikimumo ir gero užsakymo vykdymo administraciniu atžvilgiu užtikrinimą? Kurie kriterijai yra svarbūs juos atskiriant?

2. Jeigu tai būtų prekių pardavimas: ar vieta, kurioje parduotos prekės buvo pristatytos arba turėjo būti pristatytos pagal sutartį, pardavimo išsiunčiant atveju yra vieta, kurioje prekės fiziškai perduodamos pirkėjui, ar vieta, kurioje prekės perduodamos pirmam vežėjui, kad šis pristatytų jas pirkėjui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

27 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo klausia, kaip atskirti „prekių pardavimo“ sutartis nuo „paslaugų teikimo“ sutarčių reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio prasme, esant sutarčiai dėl prekių, kurios turi būti padarytos arba pagamintos, tiekimo, kai pirkėjas yra nustatęs tam tikrus reikalavimus dėl šių prekių įsigijimo, perdirbimo ir pristatymo.

28 Pirmiausia reikia pažymėti, kad šis klausimas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp dviejų gamintojų, veikiančių automobilių sektoriuje. Šiam pramonės sektoriui būdingas tvirtas gamintojų bendradarbiavimas. Galutinio produkto pasiūla turi atitikti konkrečius reikalavimus ir individualias pirkėjo specifikacijas. Paprastai pirkėjas tiksliai nurodo savo poreikius ir pateikia gaminimo instrukcijas, kurių tiekėjas privalo laikytis.

29 Tokiame gamybos procese, kuris naudojamas ir kituose modernios ekonomikos sektoriuose, prekių gamyba gali apimti paslaugų teikimą, kuriuo kartu su vėlesniu galutinio produkto pristatymu prisidedama prie atitinkamos sutarties galutinio objekto realizavimo.

30 Reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio tekste nepateikiamas nei abiejų sutarčių kategorijų apibrėžimas, nei jų atskyrimo elementai, kai prekių pardavimas kartu apima ir paslaugų teikimą. Konkrečiai kalbant, minėtos nuostatos pirmoje įtraukoje, susijusioje su prekių pardavimu, nenurodoma, ar ji taikoma ir tuo atveju, kai aptariamą prekę pardavėjas turi padaryti ar pagaminti laikydamasis tam tikrų tuo tikslu pirkėjo

nustatytų reikalavimų, atsižvelgiant į tai, kad toks padarymas ar gaminimas ar jo dalis galėtų būti laikoma „paslauga“ reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos prasme.

31 Šiuo klausimu reikia priminti, kad reglamento 5 straipsnio 1 punkte prekių pardavimo ir paslaugų teikimo sutarčių atveju kaip sąsajos su jurisdikciją turinčiu teismu kriterijus pasirinkta šioms sutartims būdinga prievolė (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, Rink. p. I-3327, 54 punktą).

32 Atsižvelgiant į tai, reikia remtis nagrinėjamoms sutartims būdinga prievole. Sutartis, kuriai būdinga prievolė yra daikto pristatymas, bus laikoma „prekių pardavimo“ sutartimi reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme. Sutartis, kuriai būdinga prievolė yra paslaugų teikimas, bus laikoma „paslaugų teikimo“ sutartimi reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio antros įtraukos prasme.

33 Siekiant nustatyti nagrinėjamoms sutartims būdingą prievolę, reikia atsižvelgti į toliau nurodytus elementus.

34 Pirma, reikia pažymėti, kad sutarties dėl prekių, kurias pardavėjas pirmiausia turi padaryti ar pagaminti, pardavimo kvalifikavimą reglamentuoja tam tikros Sąjungos teisės ir tarptautinės teisės nuostatos, kurios gali padėti nustatyti, kaip turėtų būti aiškinamos sąvokos „prekių pardavimas“ ir „paslaugų teikimas“.

35 Pirmiausia pagal Direktyvos 1999/44 1 straipsnio 4 dalį vartojimo prekių, kurios bus pagamintos ar pateiktos, tiekimo sutartys laikomos pardavimo sutartimis, o pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies b punktą bet koks materialus kilnojamas daiktas laikomas „vartojimo preke“ su tam tikromis išimtimis, kurios neturi reikšmės tokioje byloje, kaip antai pagrindinė.

36 Be to, pagal CVIM 3 straipsnio 1 dalį sutartys dėl prekių, kurias reikia padaryti ar pagaminti, tiekimo laikomos pirkimo-pardavimo sutartimis, jeigu šalis, užsakanti prekes, neįsipareigoja patiekti esminę dalį medžiagų, būtinų tokioms prekėms padaryti ar pagaminti.

37 Maža to, 1974 m. birželio 14 d. Jungtinių Tautų konvencijos dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo senaties termino 6 straipsnio 2 dalyje taip pat numatyta, kad sutartys dėl materialių kilnojamų daiktų, kuriuos reikia padaryti ar pagaminti, tiekimo prilyginamos pirkimo-pardavimo sutartimis, jeigu šalis, užsakanti daiktą, neįsipareigoja patiekti esminę dalį medžiagų, būtinų tokiam daiktui padaryti ar pagaminti.

38 Taigi nurodytos nuostatos rodo, jog aplinkybė, kad tiektina prekė turi būti prieš tai padaryta ar pagaminta, nekeičia nagrinėjamos sutarties kvalifikavimo kaip pardavimo sutarties.

39 Beje, tokią pačią išvadą Teisingumo Teismas padarė viešųjų pirkimų srityje. 2009 m. birželio 11 d. Sprendimo *Hans & Christophorus Oymanns* (C-300/07, Rink. p. I-4779) 64 punkte jis nusprendė, kad 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 6 sk., 7 t., p. 132) 1 straipsnio 2 dalies c punkto pirmoje įtraukoje įtvirtinta sąvoka „viešojo prekių pirkimo sutartys“ apima prekių pirkimą, nesvarbu, ar atitinkama prekė tiekiama vartotojams jau paruošta, ar pagaminta pagal jų reikalavimus. Minėto sprendimo 66 punkte Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad prekių, kurios gaminamos ir

pritaikomos atsižvelgiant į individualius kiekvieno kliento poreikius, tiekimo atveju šių prekių gaminimas yra nagrinėjamų prekių tiekimo dalis.

40 Antra, reikia atsižvelgti į Europos Bendrijų Komisijos nurodytą kriterijų, susijusį su perdirbtinų medžiagų kilme. Į tai, ar jas patiekė pirkėjas, ar ne, taip pat galima atsižvelgti aiškinant reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktį. Jeigu pirkėjas patiekė visas ar didžiąją dalį medžiagų, iš kurių prekė gaminama, ši aplinkybė gali būti rodiklis, jog sutartis kvalifikuotina kaip „paslaugų teikimo sutartis“. Priešingu atveju, jeigu pirkėjas nepatiekia medžiagų, tai yra rimtas rodiklis, kad sutartis kvalifikuotina kaip „prekių pardavimo sutartis“.

41 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje *KeySafety*, nors ir nurodė, iš kokių tekėjų *Car Trim* turėjo pirkti tam tikras dalis, jai nepatiekė jokių medžiagų.

42 Trečia, net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nesuteikė jokios informacijos šiuo klausimu, būtina pažymėti, kad tiekėjo atsakomybė taip pat gali būti elementas, į kurį reikia atsižvelgti kvalifikuojant nagrinėjamai sutarčiai būdingą prievolę. Jeigu pardavėjas yra atsakingas už prekės – jo veiklos rezultato – kokybę ir atitiktį sutarčiai, ši atsakomybė lems persvarą kvalifikavimo kaip „prekių pardavimo sutarties“ naudai. Tačiau jeigu jis teatsako už tinkamą vykdymą pagal pirkėjo nurodymus, ši aplinkybė veikiau rodo, kad sutartis kvalifikuotina kaip „paslaugų teikimo sutartis“.

43 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog sutartys dėl prekių, kurios turi būti padarytos ar pagamintos, tiekimo, net jei pirkėjas nustatė tam tikrus reikalavimus dėl šių prekių įsigijimo, perdirbimo ir pristatymo, tačiau nepatiekė medžiagų, ir tiekėjas yra atsakingas už prekės kokybę bei atitiktį sutarčiai, turi būti kvalifikuojamos kaip „prekių pardavimas“ reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme.

Dėl antrojo klausimo

44 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar nuotolinės prekybos atveju vieta, kurioje parduotos prekės buvo arba turėjo būti „pristatytos“ pagal sutartį reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme, turi būti nustatoma pagal vietą, kurioje prekės fiziškai perduodamos pirkėjui.

45 Iš pradžių reikia pabrėžti, kad pagal reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktį sutarties šalys naudojasi autonomija nustatydamos prekių pristatymo vietą.

46 Reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje esanti frazė „jeigu nesusitariama kitaip“ reiškia, kad šios nuostatos taikymo tikslais šalys gali susitarti dėl prievolės vykdymo vietos. Be to, remiantis reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka, kurioje vartojama formuluotė „pagal sutartį“, prekių pristatymo vieta iš principo yra šalių sutartyje nustatyta vieta.

47 Kad atsakytų į pateiktą klausimą, Teisingumo Teismas remiasi reglamento rengimo istorija, jo tikslais ir sistema (žr. 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Color Drack*, C-386/05, Rink. p. I-3699, 18 punktą ir 2009 m. liepos 9 d. Sprendimo *Rehder*, C-204/08, Rink. p. I-6073, 31 punktą).

48 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką reglamento 5 straipsnio 1 punkte įtvirtinta speciali jurisdikcijos taisyklė sutartinių prievolių srityje, papildanti pagrindinę atsakovo gyvenamosios vietos teismo jurisdikcijos taisyklę, atitinka artimumo reikalavimą ir yra pagrįsta sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo glaudaus susiejimo ryšio buvimu (žr. minėtų Sprendimų *Color Drack* 22 punktą ir *Rehder* 32 punktą).

49 Kalbant apie atitinkamos prievolės vykdymo vietą, pasakytina, kad reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje šis susiejimo kriterijus prekių pardavimo atveju apibrėžiamas atskirai, siekiant sustiprinti esminį teisminės jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo tikslą, užtikrinant jų nuspėjamumą (šiuo klausimu žr. minėtų Sprendimų *Color Drack* 24 punktą ir *Rehder* 33 punktą).

50 Pagal Reglamentą Nr. 44/2001 ši specialios jurisdikcijos sutartinių prievolių srityje taisyklė numato pristatymo vietą kaip atskirą susiejimo kriterijų, kurį reikia taikyti visiems reikalavimams, kylantiems iš tos pačios prekių pardavimo sutarties, o ne tik tiems, kurie kyla dėl pačios pristatymo prievolės (minėto Sprendimo *Color Drack* 26 punktas).

51 Vis dėlto jokioje reglamento nuostatoje nėra apibrėžtos „pristatymo“ ir „pristatymo vietos“ sąvokos reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme.

52 Be to, primintina, kad rengiant šią nuostatą Komisija savo 1999 m. liepos 14 d. pasiūlyme dėl Tarybos reglamento (EB) dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (COM (1999) 348, galutinis, p. 14) pabrėžė, jog ši nuostata skirta „ištaisyti rėmimosi valstybės, į kurios teismą kreiptasi,

tarptautinės privatinės teisės taisyklėmis trūkumus“ ir kad šis „pragmatinis vykdymo vietos nustatymas“ paremtas išimtinai faktiniu kriterijumi.

53 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad dėl reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatytų susiejimo kriterijų autonomiškumo nebegalima remtis teismo valstybės narės tarptautinės privatinės teisės taisyklėmis bei materialine teise, kuri būtų taikytina remiantis šiomis taisyklėmis.

54 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi pirmiausia išnagrinėti, ar pristatymo vietą galima nustatyti iš sutarties nuostatų.

55 Jeigu pristatymo vietą galima nustatyti tokiu būdu, nesiremiant sutarčiai taikytina materialine teise, ši vieta laikoma ta, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme.

56 Vis dėlto gali pasitaikyti situacijų, kai sutartyje nėra jokios nuostatos, kuri leistų, nesiremiant taikytina materialine teise, nustatyti šalių valią dėl prekių pristatymo vietos.

57 Kadangi reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatyta jurisdikcijos taisyklė yra atskiro pobūdžio, tokiose situacijose šią vietą reikia nustatyti pagal kitą kriterijų, kuriuo būtų atsižvelgiama reglamento rengimo istoriją, tikslus ir sistemą.

58 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas yra numatęs dvi vietas, kurios tokio atskiro kriterijaus, taikomo nesant sutartinės nuostatos, nustatymo tikslais galėtų būti kaip pristatymo vietos. Pirma – tai vieta, kurioje prekės fiziškai perduodamos pirkėjui, antra – tai vieta, kurioje prekės perduodamos pirmam vežėjui, kad šis pristatytų jas pirkėjui.

59 Kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikia manyti, kad, nesant sutartinės nuostatos, šios dvi vietos yra tinkamiausios nustatyti vykdymo vietą, į kurią prekės buvo arba turėjo būti pristatytos pagal sutartį.

60 Konstatuotina, kad vieta, kurioje prekės buvo arba turėjo būti fiziškai perduotos pirkėjui galutiniame jų paskirties taške, labiausiai atitinka reglamento rengimo istoriją, tikslus ir sistemą kaip „pristatymo vieta“ reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio primos įtraukos prasme.

61 Šis kriterijus yra pakankamai nuspėjamas. Jis taip pat atitinka artumo kriterijų, nes užtikrina sutarties ir bylą nagrinėjančio teismo glaudų susiejimo ryšį. Ypač pažymėtina tai, kad prekės, kurios sudaro materialų sutarties objektą, po jos įvykdymo iš principo turi būti šioje vietoje. Be to, esminis prekių pardavimo sutarties tikslas yra jų perdavimas iš pardavėjo pirkėjui – sandoris, kuris visiškai įvykdomas, tik kai šios prekės atvyksta į galutinį paskirties tašką.

62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad nuotolinės prekybos atveju vieta, į kurią prekės buvo arba turėjo būti pristatytos pagal

sutartį, turi būti nustatoma remiantis šios sutarties nuostatomis. Jeigu šiuo pagrindu ir nesiremiant sutarčiai taikytina materialine teise pristatymo vietos nustatyti neįmanoma, ši vieta yra fizinio prekių perdavimo, kuriuo pirkėjas įgijo ar turėjo įgyti teisę faktiškai disponuoti šiomis prekėmis galutiniame pardavimo sandorio paskirties taške, vieta.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 1 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad sutartys dėl prekių, kurios turi būti padarytos ar pagamintos, tiekimo, net jei pirkėjas nustatė tam tikrus reikalavimus dėl šių prekių įsigijimo, perdirbimo ir pristatymo, tačiau nepatiekė medžiagų, ir tiekėjas yra atsakingas už prekės kokybę bei atitiktį sutarčiai, turi būti kvalifikuojamos kaip „prekių pardavimas“ šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos prasme.

2. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad nuotolinės prekybos atveju vieta, į kurią prekės buvo arba turėjo būti pristatytos pagal sutartį, turi būti nustatoma remiantis šios sutarties nuostatomis. Jeigu šiuo pagrindu ir nesiremiant sutarčiai taikytina materialine teise pristatymo vietos nustatyti neįmanoma, ši vieta yra fizinio prekių perdavimo, kuriuo pirkėjas įgijo ar turėjo įgyti teisę faktiškai disponuoti šiomis prekėmis galutiniame pardavimo sandorio paskirties taške, vieta.

Parašai.